

INSTRUCȚIUNI ALE UNITĂȚII CENTRALE DE PRELUCRARE CPU12

3.1. INTRODUCERE

În acest capitol se prezintă operațiile realizate prin execuția unor instrucțiuni ale unității centrale de prelucrare CPU12. Prezentarea cuprinde următoarele grupuri de instrucțiuni:

- instrucțiuni de transfer de date;
- instrucțiuni aritmetice;
- instrucțiuni logice;
- instrucțiuni de deplasare și rotire.

3.2. INSTRUCȚIUNI DE TRANSFER DE DATE

Instrucțiuni de transfer între registrele UCP și memorie

Într-o instrucțiune *LD_ (load instruction)* se realizează transferul unui cuvânt de 8 sau 16 biți dintr-o locație a memoriei într-un registru al UCP, fără modificarea conținutului sursei, tabelul 3.1.

Într-o instrucțiune *ST_ (store instruction)* se realizează transferul conținutului unui registru al UCP de 8 sau 16 biți într-o locație a memoriei, fără modificarea conținutului sursei, tabelul 10.

Instrucțiunile *LD_* și *ST_* poziționează biții indicator de zero Z și indicator de semn N din registrul de condiții CCR.

Instrucțiuni de încărcare a registrelor UCP cu adrese efective

Într-o instrucțiune *LEA_ (load effective address instruction)* se realizează încărcarea unui registru SP, X sau Y al UCP cu adresa efectivă generată prin tehnica de adresare indexată, tabelul 3.2. Instrucțiunile *LEA_* pot fi considerate și ca instrucțiuni specializate de adunare și scădere.

Instrucțiunile *LEA_* nu modifică biții registrului de condiții CCR.

Tabelul 3.1

Mnemonic	Function	Operation
Load Instructions		
LDAA	Load A	$(M) \Rightarrow A$
LDAB	Load B	$(M) \Rightarrow B$
LDD	Load D	$(M : M + 1) \Rightarrow (A:B)$
LDS	Load SP	$(M : M + 1) \Rightarrow SP_H:SP_L$
LDX	Load index register X	$(M : M + 1) \Rightarrow X_H:X_L$
LDY	Load index register Y	$(M : M + 1) \Rightarrow Y_H:Y_L$
LEAS	Load effective address into SP	Effective address \Rightarrow SP
LEAX	Load effective address into X	Effective address \Rightarrow X
LEAY	Load effective address into Y	Effective address \Rightarrow Y
Store Instructions		
STAA	Store A	$(A) \Rightarrow M$
STAB	Store B	$(B) \Rightarrow M$
STD	Store D	$(A) \Rightarrow M, (B) \Rightarrow M + 1$
STS	Store SP	$(SP_H:SP_L) \Rightarrow M : M + 1$
STX	Store X	$(X_H:X_L) \Rightarrow M : M + 1$
STY	Store Y	$(Y_H:Y_L) \Rightarrow M : M + 1$

Tabelul 3.2

Mnemonic	Function	Operation
LEAS	Load result of indexed addressing mode Effective Address Calculation into Stack Pointer	$r \pm \text{constant} \Rightarrow SP$ or $(r) + (\text{accumulator}) \Rightarrow SP$ $r = X, Y, SP, \text{ or } PC$
LEAX	Load result of indexed addressing mode Effective Address Calculation into X Index Register	$r \pm \text{constant} \Rightarrow X$ or $(r) + (\text{accumulator}) \Rightarrow X$ $r = X, Y, SP, \text{ or } PC$
LEAY	Load result of indexed addressing mode Effective Address Calculation into Y Index Register	$r \pm \text{constant} \Rightarrow Y$ or $(r) + (\text{accumulator}) \Rightarrow Y$ $r = X, Y, SP, \text{ or } PC$

Instrucțiuni de transfer și schimb între registrele UCP

Într-o instrucțiune de transfer între registrele UCP (*transfer instruction*), conținutul unui registru se transferă în altul, fără modificarea conținutului sursei, tabelul 3.3. Instrucțiunea de transfer *TFR* cuprinde toate variantele de transfer între registrele UCP. Celelalte instrucțiuni de transfer indicate în tabelul 3.3 servesc pentru compatibilitate cu familia de microcontrolere M68HC11.

Într-o instrucțiune de schimb între registrele UCP (*exchange instruction*), conținuturile a două registre se transferă între ele, tabelul 3.3.

În instrucțiunea de transfer *SEX* (*Sign Extend into 16-Bit Register*) operandul sursă este de 8 biți (A, B sau CCR) și destinația este de 16 biți (D, X, Y sau SP), tabelul 3.3. Astfel, transferul se realizează prin extinderea bitului de semn pentru menținerea valorii și semnului operandului reprezentat în cod complementul lui doi.

Tabelul 3.3

Mnemonic	Function	Operation
Transfer Instructions		
TAB	Transfer A to B	$(A) \Rightarrow B$
TAP	Transfer A to CCR	$(A) \Rightarrow \text{CCR}$
TBA	Transfer B to A	$(B) \Rightarrow A$
TFR	Transfer register to register	$(A, B, \text{CCR}, D, X, Y, \text{ or } SP) \Rightarrow A, B, \text{CCR}, D, X, Y, \text{ or } SP$
TPA	Transfer CCR to A	$(\text{CCR}) \Rightarrow A$
TSX	Transfer SP to X	$(\text{SP}) \Rightarrow X$
TSY	Transfer SP to Y	$(\text{SP}) \Rightarrow Y$
TXS	Transfer X to SP	$(X) \Rightarrow \text{SP}$
TYS	Transfer Y to SP	$(Y) \Rightarrow \text{SP}$
Exchange Instructions		
EXG	Exchange register to register	$(A, B, \text{CCR}, D, X, Y, \text{ or } SP) \Leftrightarrow (A, B, \text{CCR}, D, X, Y, \text{ or } SP)$
XGDX	Exchange D with X	$(D) \Leftrightarrow (X)$
XGDY	Exchange D with Y	$(D) \Leftrightarrow (Y)$
Sign Extension Instruction		
SEX	Sign extend 8-Bit operand	Sign-extended (A, B, or CCR) \Rightarrow D, X, Y, or SP

Instrucțiuni de transfer în memorie

Într-o instrucțiune din această categorie se realizează transferul unui cuvânt de 8 sau 16 biți dintr-o locație a memoriei în alta, (*move instruction*), tabelul 3.4.

Tabelul 3.4

Mnemonic	Function	Operation
MOVB	Move byte (8-bit)	$(M_1) \Rightarrow M_2$
MOVW	Move word (16-bit)	$(M : M + 1_1) \Rightarrow M : M + 1_2$

Instrucțiuni cu registrul indicator de stivă

Aceste instrucțiuni sunt indicate în tabelul 3.5.

Instrucțiuni de transfer între registrele UCP și memoria stivă

O instrucțiune *PSH_* realizează transferul conținutului unui registru al UCP în memoria stivă, tabelul 3.5.

O instrucțiune *PUL_* realizează încărcarea unui registru al UCP din memoria stivă, tabelul 3.5.

Tabelul 3.5

Mnemonic	Function	Operation
Stack Pointer Instructions		
CPS	Compare SP to memory	$(SP) - (M : M + 1)$
DES	Decrement SP	$(SP) - 1 \Rightarrow SP$
INS	Increment SP	$(SP) + 1 \Rightarrow SP$
LDS	Load SP	$(M : M + 1) \Rightarrow SP$
LEAS	Load effective address into SP	Effective address $\Rightarrow SP$
STS	Store SP	$(SP) \Rightarrow M : M + 1$
TSX	Transfer SP to X	$(SP) \Rightarrow X$
TSY	Transfer SP to Y	$(SP) \Rightarrow Y$
TXS	Transfer X to SP	$(X) \Rightarrow SP$
TYS	Transfer Y to SP	$(Y) \Rightarrow SP$
Stack Operation Instructions		
PSHA	Push A	$(SP) - 1 \Rightarrow SP; (A) \Rightarrow M_{(SP)}$
PSHB	Push B	$(SP) - 1 \Rightarrow SP; (B) \Rightarrow M_{(SP)}$
PSHC	Push CCR	$(SP) - 1 \Rightarrow SP; (CCR) \Rightarrow M_{(SP)}$
PSHCW	Push $CCR_H:CCR$	$(SP) - 2 \Rightarrow SP; (CCR_H:CCR) \Rightarrow M_{(SP)} : M_{(SP+1)}$
PSHD	Push D	$(SP) - 2 \Rightarrow SP; (A : B) \Rightarrow M_{(SP)} : M_{(SP+1)}$
PSHX	Push X	$(SP) - 2 \Rightarrow SP; (X) \Rightarrow M_{(SP)} : M_{(SP+1)}$
PSHY	Push Y	$(SP) - 2 \Rightarrow SP; (Y) \Rightarrow M_{(SP)} : M_{(SP+1)}$
PULA	Pull A	$(M_{(SP)}) \Rightarrow A; (SP) + 1 \Rightarrow SP$
PULB	Pull B	$(M_{(SP)}) \Rightarrow B; (SP) + 1 \Rightarrow SP$
PULC	Pull CCR	$(M_{(SP)}) \Rightarrow CCR; (SP) + 1 \Rightarrow SP$
PULCW	Pull $CCR_H:CCR$	$(M_{(SP)} : M_{(SP+1)}) \Rightarrow CCR_H:CCR; (SP) + 2 \Rightarrow SP$
PULD	Pull D	$(M_{(SP)} : M_{(SP+1)}) \Rightarrow A : B; (SP) + 2 \Rightarrow SP$
PULX	Pull X	$(M_{(SP)} : M_{(SP+1)}) \Rightarrow X; (SP) + 2 \Rightarrow SP$
PULY	Pull Y	$(M_{(SP)} : M_{(SP+1)}) \Rightarrow Y; (SP) + 2 \Rightarrow SP$

Aplicație

Se consideră: (SP)=4000h; (D)=1234h; (X)=ABCDh;

a. Să se indice conținuturile memoriei stivă și a registrului indicator de stivă după execuția instrucțiunilor PSHD și PSHX.

b. Să se indice conținuturile memoriei stivă și a registrelor SP, B și X după execuția instrucțiunilor PULB și PULX.

a.

(SP)	3FFCh	ABh
	3FFDh	CDh
	3FFEh	12h
	3FFFh	34h

b.

(SP)	3FFFh	34h
------	-------	-----

(B)=ABh;

(X)=CD12h.

3.3. INSTRUCȚIUNI ARITMETICE

Instrucțiuni de adunare și scădere

Instrucțiunile de adunare și scădere sunt cu operanzi de 8 și/sau 16 biți, tabelul 3.6.

Într-o instrucțiune de adunare un operand sursă și destinația sunt date de un registru A, B, X, Y sau D. Al doilea operand sursă este dat de registrul B sau de o locație a memoriei de 8 sau 16 biți.

Într-o instrucțiune de scădere un operand sursă (descăzutul) și destinația sunt date de un registru A, B sau D. Al doilea operand sursă (scăzătorul) este dat de registrul B sau de o locație a memoriei de 8 sau 16 biți.

Instrucțiunile care utilizează adunarea/scăderea bitului indicator de transport C sunt utilizate pentru calcule de precizie cu operanzi reprezentați prin mai mult de 16 biți.

Tabelul 3.6

Mnemonic	Function	Operation
Addition Instructions		
ABA	Add B to A	$(A) + (B) \Rightarrow A$
ABX	Add B to X	$(B) + (X) \Rightarrow X$
ABY	Add B to Y	$(B) + (Y) \Rightarrow Y$
ADCA	Add with carry to A	$(A) + (M) + C \Rightarrow A$
ADCB	Add with carry to B	$(B) + (M) + C \Rightarrow B$
ADDA	Add without carry to A	$(A) + (M) \Rightarrow A$
ADDB	Add without carry to B	$(B) + (M) \Rightarrow B$
ADDD	Add to D	$(A:B) + (M : M + 1) \Rightarrow A : B$
Subtraction Instructions		
SBA	Subtract B from A	$(A) - (B) \Rightarrow A$
SBCA	Subtract with borrow from A	$(A) - (M) - C \Rightarrow A$
SBCB	Subtract with borrow from B	$(B) - (M) - C \Rightarrow B$
SUBA	Subtract memory from A	$(A) - (M) \Rightarrow A$
SUBB	Subtract memory from B	$(B) - (M) \Rightarrow B$
SUBD	Subtract memory from D (A:B)	$(D) - (M : M + 1) \Rightarrow D$

Aplicație

Să se scrie un program care să calculeze suma a doi octeți care se găsesc în memorie la adresele $1000h$ și $1001h$. Suma se încarcă în memorie la adresa $1002h$.

```
LDAA    $1000
ADDA    $1001
STAA    $1002
```

Aplicație

Să se scrie un program care să calculeze suma a două cuvinte de câte 16 biți care se găsesc în memorie la adresele $1000h$ și $1002h$. Suma se încarcă în memorie la adresa $1004h$.

Un cuvânt de 16 biți corespunzător unei adrese efective de memorie a este conținut în două locații succesive ale memoriei cu adresele a și $a+1$, în ordinea octetului mai semnificativ și octetului mai puțin semnificativ.

```
LDD     $1000
ADDD    $1002
STD     $1004
```

Instrucțiuni de decrementare și incrementare

Operandul sursă care este decrementat/incrementat cu o unitate este conținutul unui registru A, B, SP, X, Y sau conținutul unei locații de 8 biți a memoriei, tabelul 3.7.

Tabelul 3.7

Mnemonic	Function	Operation
Decrement Instructions		
DEC	Decrement memory	$(M) - \$01 \Rightarrow M$
DECA	Decrement A	$(A) - \$01 \Rightarrow A$
DECB	Decrement B	$(B) - \$01 \Rightarrow B$
DES	Decrement SP	$(SP) - \$0001 \Rightarrow SP$
DEX	Decrement X	$(X) - \$0001 \Rightarrow X$
DEY	Decrement Y	$(Y) - \$0001 \Rightarrow Y$
Increment Instructions		
INC	Increment memory	$(M) + \$01 \Rightarrow M$
INCA	Increment A	$(A) + \$01 \Rightarrow A$
INCB	Increment B	$(B) + \$01 \Rightarrow B$
INS	Increment SP	$(SP) + \$0001 \Rightarrow SP$
INX	Increment X	$(X) + \$0001 \Rightarrow X$
INY	Increment Y	$(Y) + \$0001 \Rightarrow Y$

Instrucțiuni de comparare și testare

Într-o instrucțiune de comparare (*compare instruction*) se compară doi operanzi de 8 sau 16 biți, dați de registre ale UCP și de memorie, tabelul 3.8. Compararea se realizează printr-o operație de scădere fără memorarea rezultatului, dar care poziționează biții registrului de condiții CCR.

Într-o instrucțiune de testare (*test instruction*) se compară cu zero un operand de 8 biți, dat de un registru acumulator sau de memorie, tabelul 3.8. Compararea se realizează printr-o operație de scădere care poziționează biții registrului de condiții CCR.

Poziționarea biților de stare ai registrului de condiții ca urmare a execuției unei instrucțiuni de comparare sau testare este utilă înainte de o instrucțiune de (salt) transfer condiționat al controlului (*Branch Instruction*).

Tabelul 3.8

Mnemonic	Function	Operation
Compare Instructions		
CBA	Compare A to B	$(A) - (B)$
CMPA	Compare A to memory	$(A) - (M)$
CMPB	Compare B to memory	$(B) - (M)$
CPD	Compare D to memory (16-bit)	$(A : B) - (M : M + 1)$
CPS	Compare SP to memory (16-bit)	$(SP) - (M : M + 1)$
CPX	Compare X to memory (16-bit)	$(X) - (M : M + 1)$
CPY	Compare Y to memory (16-bit)	$(Y) - (M : M + 1)$
Test Instructions		
TST	Test memory for zero or minus	$(M) - \$00$
TSTA	Test A for zero or minus	$(A) - \$00$
TSTB	Test B for zero or minus	$(B) - \$00$

Instrucțiuni de anulare, complementare și negare

Într-o instrucțiune de negare (*negate instruction*) operandul sursă și destinație de 8 biți este conținutul unei locații a memoriei sau al unui registru acumulator, iar operația este de negare corespunzătoare codului complementul lui doi, tabelul 3.9.

Tabelul 3.9

Mnemonic	Function	Operation
CLC	Clear C bit in CCR	$0 \Rightarrow C$
CLI	Clear I bit in CCR	$0 \Rightarrow I$
CLR	Clear memory	$\$00 \Rightarrow M$
CLRA	Clear A	$\$00 \Rightarrow A$
CLRB	Clear B	$\$00 \Rightarrow B$
CLV	Clear V bit in CCR	$0 \Rightarrow V$
COM	One's complement memory	$\$FF - (M) \Rightarrow M$ or $\overline{(M)} \Rightarrow M$
COMA	One's complement A	$\$FF - (A) \Rightarrow A$ or $\overline{(A)} \Rightarrow A$
COMB	One's complement B	$\$FF - (B) \Rightarrow B$ or $\overline{(B)} \Rightarrow B$
NEG	Two's complement memory	$\$00 - (M) \Rightarrow M$ or $\overline{(M)} + 1 \Rightarrow M$
NEGA	Two's complement A	$\$00 - (A) \Rightarrow A$ or $\overline{(A)} + 1 \Rightarrow A$
NEGB	Two's complement B	$\$00 - (B) \Rightarrow B$ or $\overline{(B)} + 1 \Rightarrow B$

Instrucțiuni de multiplicare și divizare

Instrucțiunile de multiplicare și divizare utilizează adresarea inerentă pentru operanzii sursă și destinație, tabelul 3.10.

Multiplicarea se realizează între doi operanzi de câte 8 biți cu produs de 16 biți în instrucțiunea *MUL* sau între doi operanzi de câte 16 biți cu produs de 32 biți în instrucțiunile *EMUL* și *EMULS*. În instrucțiunile *MUL* și *EMUL* operanzii sunt considerați cu valori fără semn în cod binar natural, iar în instrucțiunea *EMULS* operanzii sunt considerați cu valori cu semn în cod complementul lui doi.

Tabelul 3.10

Mnemonic	Function	Operation
Multiplication Instructions		
EMUL	16 by 16 multiply (unsigned)	$(D) \times (Y) \Rightarrow Y : D$
EMULS	16 by 16 multiply (signed)	$(D) \times (Y) \Rightarrow Y : D$
MUL	8 by 8 multiply (unsigned)	$(A) \times (B) \Rightarrow A : B$
Division Instructions		
EDIV	32 by 16 divide (unsigned)	$(Y : D) \div (X) \Rightarrow Y$ Remainder $\Rightarrow D$
EDIVS	32 by 16 divide (signed)	$(Y : D) \div (X) \Rightarrow Y$ Remainder $\Rightarrow D$
FDIV	16 by 16 fractional divide	$(D) \div (X) \Rightarrow X$ Remainder $\Rightarrow D$
IDIV	16 by 16 integer divide (unsigned)	$(D) \div (X) \Rightarrow X$ Remainder $\Rightarrow D$
IDIVS	16 by 16 integer divide (signed)	$(D) \div (X) \Rightarrow X$ Remainder $\Rightarrow D$

Aplicație

Să se calculeze rezultatele execuțiilor instrucțiunilor *EMUL* și *EMULS* dacă: $(D)=\text{FFFF}h$ și $(Y)=\text{0010}h$.

Rezultatul execuției instrucțiunii *EMUL*: $(Y : D)=\text{000F FFF0}h$.

Rezultatul execuției instrucțiunii *EMULS*: $(Y : D)=\text{FFFF FFF0}h$.

În cazul divizării deîmpărțitul este de 16 biți în instrucțiunile *IDIV*, *IDIVS* și *FDIV* și de 32 de biți în instrucțiunile *EDIV* și *EDIVS*. În toate instrucțiunile de divizare împărțitorul, câtul și restul sunt de câte 16 biți. În instrucțiunile *IDIV*, *EDIV* și *FDIV* operanzii sunt considerați cu valori fără semn în cod binar natural, iar în instrucțiunile *IDIVS* și *EDIVS* operanzii sunt considerați cu valori cu semn în cod complementul lui doi. În cazul instrucțiunii *FDIV* (*fractional divide*) valoarea deîmpărțitului trebuie să fie mai mică decât cea a împărțitorului, iar câtul și restul se obțin în cod binar natural fracționar. Execuția instrucțiunii *FDIV* poate fi echivalată cu

înmulțirea deîmpărțitului cu 2^{16} urmată de o împărțire cu operanzi întregi în care deîmpărțitul este de 32 de biți și împărțitorul este de 16 biți.

Aplicație

Să se calculeze rezultatele execuțiilor instrucțiunilor *IDIV* și *IDIVS* dacă: (D)=FFEFh și (X)=0010h.

Rezultatul execuției instrucțiunii *IDIV*: cât (X)=0FFEh și rest (D)=000Fh.

Rezultatul execuției instrucțiunii *IDIVS*: cât (X)=FFFFh și rest (D)=FFFFh.

3.4. INSTRUCȚIUNI LOGICE

În instrucțiunile logice, tabelul 3.11, se efectuează operații logice ȘI, SAU și SAU-Exclusiv cu operanzi octeți. Un operand sursă și destinația este un registru A, B sau CCR, iar al doilea operand sursă este o locație a memoriei.

Tabelul 3.11

Mnemonic	Function	Operation
ANDA	AND A with memory	$(A) \cdot (M) \Rightarrow A$
ANDB	AND B with memory	$(B) \cdot (M) \Rightarrow B$
ANDCC	AND CCR with memory (clear CCR bits)	$(CCR) \cdot (M) \Rightarrow CCR$
EORA	Exclusive OR A with memory	$(A) \oplus (M) \Rightarrow A$
EORB	Exclusive OR B with memory	$(B) \oplus (M) \Rightarrow B$
ORAA	OR A with memory	$(A) + (M) \Rightarrow A$
ORAB	OR B with memory	$(B) + (M) \Rightarrow B$
ORCC	OR CCR with memory (set CCR bits)	$(CCR) + (M) \Rightarrow CCR$

Aplicație

Să se calculeze rezultatele execuțiilor instrucțiunilor *ANDA*, *EORA* și *ORAA* dacă: (A)=1Ch și (M)=2Fh.

Rezultatul execuției instrucțiunii *ANDA*: (A)=0Ch.

Rezultatul execuției instrucțiunii *EORA*: (A)=33h.

Rezultatul execuției instrucțiunii *ORAA*: (A)=3Fh.

3.5. INSTRUCȚIUNI DE DEPLASARE ȘI ROTIRE

Operațiile de deplasare și rotire constau, în principal, în deplasarea spre stânga sau dreapta cu un bit a conținutului unui registru A, B, D sau a unei locații a memoriei. În instrucțiunile de deplasare și rotire, tabelul 3.12, intervine ca operand bitul indicator de transport C. Se precizează că deplasarea logică spre stânga este identică cu deplasarea aritmetică spre stânga. La deplasarea aritmetică spre dreapta bitul cel mai

semnificativ al operandului supus deplasării nu se modifică pentru a menține semnul acestuia.

Tabelul 3.12

Mnemonic	Function	Operation
Logical Shifts		
LSL LSLA LSLB	Logic shift left memory Logic shift left A Logic shift left B	
LSLD	Logic shift left D	
LSR LSRA LSRB	Logic shift right memory Logic shift right A Logic shift right B	
LSRD	Logic shift right D	
Arithmetic Shifts		
ASL ASLA ASLB	Arithmetic shift left memory Arithmetic shift left A Arithmetic shift left B	
ASLD	Arithmetic shift left D	
ASR ASRA ASRB	Arithmetic shift right memory Arithmetic shift right A Arithmetic shift right B	
Rotates		
ROL ROLA ROLB	Rotate left memory through carry Rotate left A through carry Rotate left B through carry	
ROR RORA RORB	Rotate right memory through carry Rotate right A through carry Rotate right B through carry	

Tabelul 3.11

Aplicație

Să se scrie un program care să realizeze deplasarea spre stânga cu un bit a cuvântului de 16 biți din memorie corespunzător adresei 1000h.

```

LSL $1001          LDD $1000
ROL $1000          LSLD
                   STD $1000
    
```